

Pyhä Henki palaa elävään temppeliin

Timo Eskola

Helluntaina puhutaan Pyhästä Hengestä ja apostolien uudesta rohkeudesta. Helluntain kertomus Apostolien teoissa on teologisesti erityisen merkittävä, koska se kertoo, miten Jumalan Henki palaa Jerusalemiin.

Israel oli menettänyt temppelin. Hesekiel kuvaa dramaattisesti sitä, miten Pyhä Henki pakenee temppelistä ja jäljelle jäävät vain kiviset rauniot. Monien juutalaisten opettajien mielestä Herran Henki ei koskaan palannut Uudesta testamentista tunnettuun Herodeksen temppeliin. Sen sijaan profeettojen lupauksiin vedoten odotettiin, että lopullisen pelastuksen koittaessa Henki palaa pyhäkköön.

Temppelin piti kyllä olla Pyhän Hengen paikka. Vanhassa testamentissa kuvataan paljon sitä, miten ”Herran kirkkaus” asetuu pyhäkköteltan päälle, kuvaten näin Jumalan läsnäoloa (2. Moos. 40:35). Samat kuvaukset koskevat Jerusalemin temppeliä (1. Kun. 8:10–11). Kun Pietari vetoaa helluntaipuheessaan (Ap. t. 2) profeetta Joelin lupauksiin (2:28–32), hän selittää, että nyt vanhat lupaukset ovat toteutuneet. Pyhä Henki on vihdoin laskeutunut Herran lahjoittamaan uuteen temppeliin: ”Viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, minä vuodatan Henkeni kaikkiin ihmisiin”.

Paikka pylväikössä

Mutta missä on uusi temppeli? Missä Hengen vuodattaminen tapahtui? Apostolien teoissa on mielenkiintoinen yksityiskohta, johon on kiinnitetty varsin vähän huo-

miota. Helluntain tapahtuman paikasta ei nimittäin ole ollut täyttä selvyyttä.

Apostolien teoissa kerrotaan, että nuoren seurakunnan tärkein kokoontumispaikka oli temppelin piha. ”Uskovat pitivät yhtä, ja kokoontuivat Salomon pylväikössä” (Ap. t. 5:12). Tämä oli paikka, jonne ihmiset tulivat etsimään apostoleja sen jälkeen, kun Pietari oli parantanut ramman (3:11). Koko Apostolien tekojen alkujakson ajan kerrotaan, miten Jeesuksen seuraajat seisovat ”temppelissä ja opettavat kansaa” (5:25).

Mikä siis on paikka, jonka ympärille voi hetkessä kokoontua ”paljon väkeä”, kun voimakas taivaalta kuulunut kohahdus on ”rajun tuulenpuuskan” tavoin herättänyt kaikkien huomion? Se tuskin voisi olla muutaman neliön kokoinen ”yläsali”, jossa opetuslapset usein majailivat. Johdonmukaisin paikka on suuri Salomon pylväikkö temppeleialueella.

Kaksi pyhäkköä

Ajatus Salomon pylväiköstä helluntain tapahtumien keskuspaikkana nostaa esille hienon näkemyksen pelastuksen ajan temppelistä. Jeesus oli tuominnut vanhan temppelin ”rosvojen luolana”. Se ei ollut hänen mukaansa pelastuksen paikka,

vaan piilo, jonne ihmiset palasivat syntiretkiltään. Viesti oli selvä. Pelastusta ei ole ilman parannusta.

Uusi temppeli on Jeesuksen mukaan pyhäkkö, jonka Jumala itse rakentaa. Se on käsin tekemätön temppeli, joka koostuukin ihmisistä. Kun Pyhä Henki palaa temppeliin, hän palaa tähän ihmisistä muodostettuun temppeliin.

Näin juuri käy helluntaina. Tapahtuma on vahvasti vertauskuvallinen. Opetuslasten joukko istuu hengellisesti kuolleen, kivisen temppelin pihalla. Pelastuksen koittaessa Pyhä Henki ei palaa tuohon kiviseen temppeliin, vaan Salomon pylväikössä majailevaan uskovien joukkoon.

Rinnakkain on nyt kaksi temppeliä. Vanha temppeli jää autioksi ja tulee kohta tuhotuksi. Sen pihalla kokoontuu kuitenkin uusi pyhäkkö. Jumalan rakentama pelastuksen temppeli elää Pyhästä Hengestä ja kokee pelastuksen riemun.

Kansojen rukouksen huone

Jeesus oli viimeisellä elinviikollaan puhunut siitä, että pelastuksen temppelin pitäisi olla ”kaikkien kansojen rukoushuone”. Helluntain ihme ilmaisee juuri tämän todellisuuden. Ihmisiä ”kaikkien kansojen keskuudesta” (Ap. t. 2:5) tulee paikalle, ja jokainen ”kuulee puhuttavan omaa kieltään”. Vanhassa testamentissa kuvattu kansojen luettelo (1. Moos. 10) kuvaa nyt koko maailman pääsyä pelastuksen piiriin. Pyhä Henki on vuodatettu, ja yhteinen rukous on alkanut.

Seurakunta on nyt pelastuksen paikka. Se on käsin tekemätön temppeli, joka koostuu elävistä kivistä. Juuri tätä Jeesus oli julistanut ennen kuolemaansa. Jumala itse rakentaa lopun aikana temppelin, johon Pyhä Henki palaa.

Kuva: Aija Aurén

